

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخچه و معرفی شورای هماهنگی کتابخانه های دانشگاه تهران

نود و نهمین جلسه شورای هماهنگی کتابخانه های دانشگاه تهران

یکشنبه 1394/10/04 ساعت 9 الی 11

اتاق شورای کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

مرکزیت کتابخانه مرکزی

- ▶ براساس آیین نامه اولیه (قبل از انقلاب اسلامی) علاوه بر خدمات خود وظایفی مرکزی نسبت به سایر کتابخانه های دانشکده های دانشگاه داشت. (خرید متمرکز مجلات خارجی، نظارت بر خریده‌ها، فهرست نویسی متمرکز، ایجاد فهرستگان مشترک و ...)
- ▶ تغییرات مدیریتی و پرسنلی و حتی کم شدن بودجه، خدمات کتابخانه ها را با مشکل مواجه کرد.
- ▶ توقف خرید ها باعث شد تا از سال ۱۳۶۵ به بعد کتابخانه های دانشکده ها به صورت تک به تک خرید مجلات خارجی را انجام دادند.
- نوبت فهرست نویسی کتاب کتابخانه های دانشکده ها گاه بین ۸ الی ۱۲ ماه به طول می انجامید.

۱۳۶۷ - هسته اولیه شورا

- ▶ به دعوت کتابخانه علوم روسای کتابخانه ها در جلسات غیررسمی ماهانه و دوماه یکبار در این کتابخانه به مشورت و تبادل نظر می پرداختند. مانند:

 1. کمبود نیروی انسانی در کتابخانه ها
 2. بررسی مسائل، مشکلات، و به اشتراک قرار دادن راهکار، تجربیات و امکانات یکدیگر
 3. انجام فهرست نویسی در کتابخانه های دانشکده ها به دلیل کمبود نیروی انسانی کتابخانه مرکزی

۱۳۶۹

▶ در زمان معاونت زنده یاد جناب آقای دکتر هاشمی با پیگیری کتابخانه های دانشگاه تهران و توافق هیات ریسه به تمرکز خرید منابع توجه نشان داده شد و در نتیجه آن خرید مجلات چاپی دانشگاه تهران مجددا و این بار در معاونت مالی و اداری دانشگاه تهران متمرکز شد.

۱۳۷۰

نمونه ای از خرید کتاب متمرکز که تا سه سال ادامه یافت

▶ خرید نسخه های نمونه پنجمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران به صورت کلی و یکجا توسط جناب آقای دکتر رحیمیان رییس محترم وقت دانشگاه تهران ایجاب کرد تا کمیته ای برای توزیع کتاب بین کتابخانه های دانشگاه تشکیل شود

▶ این امر زیر نظر معاونت مالی و اداری انجام گرفت. و همان گروه که در تمرکز خرید مجلات فعال بودند، این کار را نیز برعهده گرفتند.

آیین نامه شورا

- ▶ پس از تغییرات مدیریتی در دانشگاه، پیرو طرح مساله در جلسه ای با معاونت پژوهشی کل عملیات خرید و امور متمرکز به معاونت پژوهشی منتقل شد.
- ▶ در جلسه ای دیگر با حضور معاون محترم پژوهشی، پیرو پیشنهاد روسای کتابخانه ها، معاون محترم پژوهشی دستور دادند آیین نامه ای تدوین شود که در شورای دانشگاه تهران ارائه و تصمیم گیری شود.
- ▶ در همان جلسه کمیته آیین نامه تشکیل شد. آیین نامه تهیه شد و در نهایت در شورای دانشگاه تهران در سال ۱۳۷۵ مصوب شد.
- ▶ در آیین نامه اول رییس شورا معاون محترم پژوهشی دانشگاه و جانشین ایشان معاون کتابخانه مرکزی دانشگاه بود
- ▶ پس از مدتی طی اصلاحیه ای ریاست شورا به رییس کتابخانه مرکزی تفویض شد.

دستاوردهای مهم شورای هماهنگی کتابخانه های دانشگاه تهران

- ▶ خرید متمرکز و مکانیزه کتاب و مجلات علمی انگلیسی
- ▶ تصویب استفاده از کتابدار متخصص در سمت رییس/معاون کتابخانه
- ▶ دستورالعمل وجین منابع کتابخانه
- ▶ برنامه ریزی و تعلیم نیروی کتابدار دیجیتال

کمیته های شورای هماهنگی کتابخانه های دانشگاه تهران

- ▶ کمیته سازماندهی منابع
- ▶ کمیته تامین منابع
- ▶ کمیته نرم افزار
- ▶ کمیته آموزش
- ▶ کمیته تشکیلات

کمیته سازماندهی منابع

- ▶ تغییر شیوه فهرست نویسی کتابخانه های دانشگاه تهران:
دیسک های کتابخانه کنگره که در سال ۱۳۶۸ توسط کتابخانه علوم تهیه شده
بود در اختیار سایر کتابخانه ها قرار گرفت.

کمیته تامین منابع دانشگاه

- ▶ وظیفه: انتخاب، سفارش و خرید مجلات کتابخانه های دانشگاه تهران
 - ▶ تمرکز خرید کتاب
 - ▶ تمرکز خرید مجلات
- در حال حاضر در کمیته سیاستگذاری دانشگاه برگزار می شود.

تمرکز خرید کتاب:

- ▶ در دوره معاونت پژوهشی جناب آقای دکتر رحیمیان از سال ۱۳۷۷ به بعد مبلغ ۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال در سال تامین شد که بخش عمده آن در زمان نمایشگاه کتاب در اختیار کتابخانه ها قرار می گرفت.
- ▶ شرط استفاده از این بودجه خرید کتاب کتابخانه ها: ۵۰٪ بودجه توسط کتابخانه ها و ۵۰٪ بودجه توسط معاونت پژوهشی دانشگاه قرار داده شد.

تمرکز خرید مجلات:

- ▶ تعداد مجلات دانشگاه از سال ۱۳۷۰ و با تمرکز خرید، به بیش از ۳۰۰۰ عنوان رسید، در سال های ۱۳۷۵ به بعد بیش از ۳۵۰۰ عنوان رسید.
- ▶ در سال ۱۳۷۲ و با ورود منابع الکترونیک فهرست کلی برای همه رشته های دانشگاه تهران تهیه و به خرید متمرکز مجلات اضافه شد.
- ▶ خریدهای متمرکز اولیه در سال ۱۳۷۰ دانشگاه تهران تقاضاهایی از سوی دیگر دانشگاه ها به دنبال آورد و اولین کنسرسیوم ایرانی خرید منابع در سال ۱۳۷۲ و بدون دخالت وزارت علوم و سازمان های فرا دست در دانشگاه تهران برای مجلات چاپی شکل گرفت.
- ▶ در سال ۱۳۷۸ = ۱۹۹۹ م. مذاکرات منابع علمی الکترونیکی با ناشران توسط اعضای تشکل غیررسمی و بین دانشگاهی انجام و باتوجه به تخصیص ارز توسط وزارت، کمیته ای برای تامین ارز در دفتر تهیه و توزیع کتاب و نشریات دانشگاهی در معاونت پژوهشی وزارت علوم شکل گرفت.

کمیته نرم افزار

- ▶ هدف و وظیفه: یکپارچگی نرم افزارهای کتابخانه های دانشگاه تهران بود که البته در حال حاضر با مشکل مواجه است.

کمیته آموزش

► وظیفه آموزش کارکنان در حوزه های:

1. استفاده از نرم افزار
2. مارک (فهرست نویسی ماشین خوان)
3. پایگاه های اطلاعاتی به خصوص در زمانی که این پایگاه ها (الزویر) به تازگی به دانشگاه راه پیدا کردند را داشت.

کمیته ارزیابی

► دانشگاه تهران به عنوان اولیه مجموعه دانشگاهی کشور کتابخانه های خود را با عنوان انتخاب کتابخانه نمونه مورد ارزیابی قرار داد که در نتیجه آن سطوح دسترسی به کتابخانه های دانشگاه را برای اعضای محترم هیات علمی و دانشجویان خود بالا برد.

► دانشگاه تهران از سال ۱۳۷۵ با استفاده از شاخص های ACRL (انجمن کتابخانه های دانشگاهی و پژوهشی آمریکا) و بومی کردن تدریجی این شاخص ها و با توجه به استاندارد کتابخانه ملی ایران و مسایل خاص دانشگاه تهران کتابخانه های خود را ارزیابی می کرد. نتیجه آن رشد و بهبود فعالیت ها و خدمات کتابخانه ها بود.

► این کمیته در حال حاضر تدوین شاخص های جدید را به عهده گرفته است که در قالب کمیته انتخاب کتابخانه نمونه مشغول به فعالیت است.

کمیته تشکیلات

- ▶ هدف و وظیفه آن جذب نیروی انسانی متخصص و کارآمد برای کتابخانه های دانشگاه تهران بود
- ▶ نتیجه فعالیت های آن جذب ۷۰ نفر نیروی کتابدار در طی ۴ سال در دهه ۷۰ در کتابخانه مرکزی بود (به طور متوسط هر سال ۱۵-۱۷ نفر جذب شدند)
- ▶ جذب نیروها از طریق آزمون و مصاحبه بود که در نهایت کیفیت فعالیت کمیته ها بالاتر رفت.

با تشکر از توجه و همراهی شما